

Na temelju članka 2. Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora („Narodne novine“, br. 102/15) Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2015. godine donijela

**UREDBU
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU VODNOGA
GOSPODARSTVA**

Članak 1.

U Zakonu o financiranju vodnoga gospodarstva (»Narodne novine«, br. 153/09, 56/13 i 154/14) u članku 12. stavak 1. mijenja se i glasi:

- »Prihod od vodnoga doprinosa koristi se za:
- gradnju građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave,
 - namjene iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona.«

Članak 2.

U članku 21. stavku 1. iza podstavka 1. dodaje se novi podstavak 2. koji glasi:

- »– gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, «

Dosadašnji podstavci 2. i 3. postaju podstavci 3. i 4.

U dosadašnjem podstavku 3. koji postaje podstavak 4. iza riječi: »Hrvatske vode« stavlja se zarez i briše riječ: »i«.

Iza podstavka 4. dodaju se novi podstavci 5., 6. i 7. koji glase:

- »– gradnju i održavanje građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju,
- uklanjanje riječnog nanosa u pomorskom dobru,
 - financiranje gradnje građevina urbane oborinske odvodnje (akumulacije, retencije i obodni kanali) kada je prijemna sposobnost izgrađenih građevina urbane oborinske odvodnje ili postojećih vodotoka nedostatna primiti višak oborinskih voda i«.

Dosadašnji podstavak 4. postaje podstavak 8.

Članak 3.

U članku 28. stavku 1. podstavak 4. mijenja se i glasi:

- »– financiranje gradnje građevina javne vodoopskrbe, uključujući i priključke, «.

Iza podstavka 4. dodaje se novi podstavak 5. koji glasi:

- »– financiranje nabave opreme za pružanje vodnih usluga,«.

Dosadašnji podstavak 5. postaje podstavak 6.

U dosadašnjem podstavku 5. koji postaje podstavak 6. iza riječi: »vode« briše se točka i stavlja se zarez.

Iza podstavka 6. dodaje se podstavak 7. koji glasi:
» – namjene iz članka 37. stavka 1. ovog Zakona.«.

Članak 4.

U članku 37. stavku 1. podstavku 2. iza riječi: »zaštitu« stavlja se zarez i briše riječ: »i«.

Podstavak 3. mijenja se i glasi:
»– financiranje gradnje građevina javne odvodnje otpadnih voda uključujući i priključke i«.

Iza podstavka 3. dodaje se podstavak 4. koji glasi:
»– namjene iz članka 28. stavka 1. ovoga Zakona.«

Članak 5.

U članku 95. stavku 1. riječi: "1. siječnja 2015." zamjenjuju se riječima: "1. siječnja 2017.".

Članak 6.

Stupanjem na snagu ove Uredbe prestaje važiti Uredba o izmjeni Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“, broj 154/14).

Članak 7.

Ova Uredba stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

Obrazloženje uz Prijedlog uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva

Donošenje Uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (u daljnjem tekstu: Uredba) uvjetovano je sljedećim:

1. Produljenje roka iz članka 95. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva

Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine, 153/09) izmijenio je odredbe o načinu obračuna naknade za korištenje voda na način da se ista obračunava na količine vode zahvaćene na izvorima i drugim vodozahvatima te kao obveznika naknade odredio isporučitelja vodnih usluga. Cilj izmjene je bio dugoročno riješiti problem gubitaka vode u mreži, a naknadu putem korekcijskih koeficijenata uskladiti s tehnički prihvatljivim gubitkom vode. Ostavljen je i prijelazni rok od 5 godina s ciljem uvođenja IWA (*International Water Association* - Međunarodna udruga za vode) metodologije za definiranje i smanjivanje gubitaka vode u sustavima javne vodoopskrbe, uključujući i uvođenje telemetrijskog nadzora zahvaćenih količina vode. U istom roku, a prema prijelaznim odredbama Zakona, naknada za korištenje voda nastavila se obračunavati i naplaćivati na isporučene količine vode krajnjim korisnicima. Ovaj prijelazni rok je Uredbom o izmjeni Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine, 154/14) produljen je do 1. siječnja 2016. godine. Obzirom da se isporučitelji vodnih usluga u prijelaznom razdoblju nisu osposobili niti osigurali financijska sredstva za saniranje gubitaka vode u mreži te da projekt IWA metodologije nije u potpunosti proveden, to bi zadržavanje modela obračuna naknade za korištenje voda po zahvaćenim, a ne po isporučenim količinama vode, dovelo do značajnih poskupljenja vode, a da cilj (sanacija gubitaka) ne bi bio ostvaren. Na dan 1. siječnja 2016. godine neće biti ispunjeni uvjeti za primjenu novih odredbi, a korisnici vodnih usluga bit će nepravilno opterećeni razlikom u cijeni vodnih usluga između zahvaćene i isporučene vode, što će biti dodatni udar na standard građana i poslovanje pravnih osoba, te financijsku stabilnost isporučitelja vodnih usluga. Stoga se ovom Uredbom predlaže odgoditi početak primjene do 1. siječnja 2017. godine dok se ne steknu uvjeti ili dok se ne predloži pravičniji model obračuna (s eventualnom izmjenom obveznika i osnovice).

2. Integracija namjena potrošnje naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda

Donošenje Uredbe uvjetovano je potrebom integracije namjena za koje se troše sredstva naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda, tako da se omogući njihova preraspodjela prema projektima koje Europska komisija ocjeni podobnim za sufinanciranje iz fondova Europske unije.

Prilogom V. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (»Narodne novine« – Međunarodni ugovori“ br. 2/12), uređena su prijelazna razdoblja (konačni rokovi i međurokovi) za ispunjenje zahtjeva Direktive 91/271/EEZ Vijeća o odvodnji i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (dalje u tekstu: UWWTD) i Direktive 98/83/EZ Vijeća o kakvoći vode namijenjene za ljudsku potrošnju utvrđeni (dalje u tekstu: DWD).

Konačni rok za ispunjenje zahtjeva UWWTD u pogledu izgradnje sustava za odvodnju i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda je 1. siječnja 2024. Međurokovi za izgradnju po većim aglomeracijama su 31. prosinca 2018 i 31. prosinca 2020.

Konačni rok za ispunjenje zahtjeva DWD u pogledu mikrobioloških parametara nastupa za određene vodoopskrbne zone u Hrvatskoj nastupa 1. siječnja 2019.

Za vodno-komunalne projekte Republika Hrvatska ima pristup bespovratnim sredstvima Europske unije kroz:

- Operativni program zaštite okoliša 2007.-2013. (plus tri godine za realizaciju, do 2016.), tako da ukupno raspoloživa bespovratna sredstva Europske unije u sklopu ovog Programa u razdoblju 2015-2016. iznose 1.500 milijuna kuna i
- Operativni program iz područja konkurentnosti i kohezije 2014.-2020. (plus tri godine za realizaciju, do 2023.), tako da ukupno raspoloživa sredstva Kohezijskih fondova u razdoblju 2015.-2023. iznose 8.500 milijuna kuna.

Očekuje se pristup bespovratnim sredstvima Europske unije i u trećem planskom ciklusu Operativnih programima za financijsko razdoblje Europske unije 2021.-2027.

Mogućnost povlačenja sredstava iz fondova Europske unije na nacionalnoj razini procjenjuje se na prosječnih 65% investicijske vrijednosti projekta. Financiranje sredstvima Europske unije obavezno prati sufinanciranje nacionalnim sredstvima. Način osiguranja nacionalnog udjela financiranja od 35% sagledan je 2013. godine i poslužio je kao podloga za podizanje visine vodnih naknada koje su prihod Hrvatskih voda, uredbama Vlade Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 83/2012 i 10/2014) i to naknade za korištenje voda (1,35 kn/m³ fakturirane vode, u primjeni od siječnja 2013., te povećanje u iznosu od 1,5 kn/m³ ili ukupno 2,85 kn/m³ isporučene vode, u primjeni od travnja 2014.) za financiranje provedbe vodno-komunalnih direktiva.

Po postojećoj zakonskoj regulativi potrošnja sredstava obje naknade je ograničena i to:

- naknade za korištenje voda na financiranje gradnje građevina javne vodoopskrbe, između ostalog i
- naknade za zaštitu voda na financiranje gradnje građevina javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, između ostalog.

U budućnosti se procjenjuje ostvariti priljev prihoda:

- a) od naknade za korištenje voda oko 70% prihoda (npr. 625 milijuna kuna u 2014.),
- b) od naknade za zaštitu voda oko 30% prihoda (npr. 285 milijuna kuna u 2014.),
dočim su potrebe u planiranim ulaganjima u preuzete obveze po EU direktivama:
 - 23 % ulaganja u javnu vodoopskrbu,
 - 77% ulaganja u javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Također i obveze po postojećim kreditnim zaduženjima Hrvatskih voda do 2023. su 65% u korist vodnih građevina za javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, dakle, prema postojećoj regulativi – iz sredstava naknade za zaštitu voda.

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice području politike voda, od 23. listopada 2000. (Okvirna direktiva o vodama), kao temeljna direktivu Europske unije u području voda i vodnog okoliša, uvela je načelo povrata troškova od vodnih usluga u skladu sa načelom „korisnik plaća“ i „zagađivač plaća“. Ona dodatno promovira proces usvajanja standarda vezanih za okolišne troškove i troškove resursa koje su proistekli od postojećih korisnika vodnih resursa i vodnih ekosustava. Prema tom načelu nužno je osigurati da cijena vode ima adekvatan povrat

troškova vodnih usluga (što uključuje razvoj, amortizaciju, pogon i održavanje), uključujući troškove okoliša i resursa.

Eventualno povećanje naknade za zaštitu voda ne bi dovelo do ciljane akumulacije sredstava potrebnih za provedbu direktiva Europske unije:

- jer je obveznička baza naknade za zaštitu voda uža od obvezničke baze naknade za korištenje voda i
- jer se kod naknade za zaštitu voda moraju primijeniti korekcijski faktori koji izražavaju stupanj onečišćenja po pojedinačnim obveznicima; de facto ti korekcijski koeficijenti postaju poznati tek godinu dana nakon ispuštanja otpadnih voda; zbog toga i prihodi iz ove naknade znatno osciliraju, zadnjih godina i značajno na niže, obzirom da pojedine industrije ulažu u vlastite sustave pročišćavanja (tzv. industrijski predtretman).

Slijedom iznesenog, predlaže se integrirati namjene iz članka 28. i članka 37. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, kako bi se:

- uskladili prihodi s potrebama u investicijskom razdoblju 2014.-2023.,
- osiguralo pokriće dijela nacionalnih sredstava za financiranje vodnocomunalnih projekata čime se maksimizira povlačenje sredstava fondova Europske unije i
- prilagodila namjena vodnih naknada primjeni načela povrata troškova od vodnih usluga uključujući troškove okoliša i resursa iz Okvirne direktive o vodama.

3. Nova namjena potrošnje vodnoga doprinosa

Financiranje gradnje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave do sada je bilo predviđeno iz Državnog i županijskih proračuna (uglavnom se financiralo iz Državnog proračuna), no ta su se sredstva pokazala nedostatnim za provedbu projekata u okviru Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj. Prijedlogom uredbe predviđa se financiranje spomenute namjene iz sredstava vodnih naknada, odnosno u konkretnom slučaju iz vodnoga doprinosa. Također, predviđeno je da se iz vodnoga doprinosa financiraju i namjene iz članka 21. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, a koje se odnose na gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, provedbu preventivne, redovite i izvanredne obrane od poplava, gradnju građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju i ostalih namjena koje se predviđaju člankom 2. ovoga Prijedloga uredbe (naknada za uređenje voda).

4. Nova namjena potrošnje naknade za uređenje voda

Uredba u dijelu koji se odnosi na naknadu za uređenje voda uvjetovana je potrebom za restrukturiranjem izvora financiranja gradnje i održavanja građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju odnosno financiranje gradnje građevina urbane oborinske odvodnje (akumulacije, retencije i obodni kanali), a koja bi u uvjetima ekstremnih klimatskih promjena osigurala odvodnju oborinskih i bujičnih voda u ruralnim odnosno urbanim sredinama, odnosno omogućila funkcionalnu sposobnost sustava obrane od poplava i osnovne melioracijske odvodnje. U tom smislu ovaj Prijedlog uredbe, po prvi put predviđa da se iz sredstava naknade za uređenje voda i vodnog doprinosa financira i gradnja i održavanje građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju odnosno financira gradnja građevina urbane oborinske odvodnje (akumulacije, retencije i obodni kanali) kada je prijemna sposobnost izgrađenih građevina urbane oborinske odvodnje ili postojećih vodotoka nedostatna primiti višak oborinskih voda, kao i uklanjanje riječnog nanosa u pomorskom dobru. Ekstremne hidrološke prilike i nedostatna sredstva županijskih proračuna (naknade za melioracijsku odvodnju) i

gradskih/općinskih proračuna (komunalna naknada) zahtijevaju da se iz naknade za uređenje voda omogući i financiranje prethodno predloženih namjena, a koje služe uspostavi i održavanju funkcionalne sposobnosti sustava obrane od poplava i osnovne melioracijske odvodnje.

OBRAZLOŽENJE UZ ČLANKE

Članak 1.

Ovim člankom omogućava se korištenje sredstava vodnog doprinosa za gradnju građevina za navodnjavanje u vlasništvu županija, te namjene iz članka 21. stavka 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

Članak 2.

Ovim člankom omogućava se korištenje sredstava naknade za uređenje voda, uz postojeće namjene i za gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, financiranje gradnje i održavanja građevina za detaljnu melioracijsku odvodnju, te gradnje građevina urbane oborinske odvodnje (akumulacije, retencije i obodni kanali) kada je prijemna sposobnost izgrađenih građevina urbane oborinske odvodnje ili postojećih vodotoka nedostatna primiti višak oborinskih voda.

Članak 3.

Ovim člankom omogućava se korištenje sredstava naknade za korištenje voda, uz postojeće namjene i za financiranje gradnje svih građevina javne vodoopskrbe i njihovih priključaka, nabave opreme za pružanje vodnih usluga, te za namjene iz članka 37. stavka 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

Članak 4.

Ovim člankom omogućava se korištenje sredstava naknade za zaštitu voda uz postojeće namjene i za financiranje gradnje svih građevina javne odvodnje otpadnih voda uključujući i priključke, te za namjene iz članka 28. stavka 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

Članak 5.

Ovim člankom se produlje rok iz članka 95. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva s 1. siječnja 2015. na 1. siječnja 2017.

Članak 6.

Ovim člankom se stavlja izvan snage Uredba o izmjeni Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“, broj 154/2014).

Članak 7.

Ovim se člankom propisuje stupanje na snagu ove Uredbe.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 12.

Prihod od vodnoga doprinosa koristi se za:

- gradnju regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina,
- gradnju građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju,
- provedbu preventivne, redovite i izvanredne obrane od poplava i
- podmirenje troškova pripremnih i pravnih radnji radi upisa javnoga vodnoga dobra u zemljišne knjige i katastar te kupnje i izvlaštenja nekretnina u korist javnoga vodnoga dobra.

Prihod od vodnoga doprinosa koristi se prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama na državnom području Republike Hrvatske.

Jedinicama lokalne samouprave pripada 8 posto vodnoga doprinosa naplaćenoga na njihovom području. Hrvatske vode su u obvezi jednom mjesečno doznavačavati ovaj iznos proračunima jedinica lokalne samouprave.

Sredstva iz stavka 3. ovoga članka koriste se za građenje i rekonstrukciju građevina oborinske odvodnje u vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Članak 21.

Prihod od naknade za uređenje voda koristi se za:

- provedbu preventivne, redovite i izvanredne obrane od poplava,
- gradnju građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju,
- gradnju mješovitih melioracijskih građevina kojima upravljaju Hrvatske vode i
- podmirenje troškova pripremnih i pravnih radnji radi upisa javnoga vodnog dobra u zemljišne knjige i katastar, te kupnje i izvlaštenja nekretnina u korist javnoga vodnog dobra.

Prihod od naknade za uređenje voda koristi se prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama na državnom području Republike Hrvatske.

Prijenos sredstava ove naknade pravnoj osobi iz članka 195. Zakona o vodama za namjene uređene tim člankom ne smatra se isporukom dobara niti uslugom uz naknadu.

Članak 28.

Prihod od naknade za korištenje voda koristi se za:

- prikupljanje i vođenje podataka o zalihama voda i njihovu korištenju,

- nadzor nad stanjem zaliha voda i poduzimanje mjera za njihovo racionalno korištenje,
- vodoistražne radove,
- financiranje gradnje magistralnih građevina javne vodoopskrbe i to: vodozahvata, crpnih stanica uređaja za kondicioniranje vode za piće, crpnih stanica, vodosprema, magistralnih cjevovoda i pripadajućih građevina vodoopskrbne mreže i
- financiranje rekonstrukcije ili sanacije građevina javne vodoopskrbe u svrhu smanjenja gubitaka vode.

Prihod od naknade za korištenje voda koristi se prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama na državnom području Republike Hrvatske.

Članak 37.

Prihod od naknade za zaštitu voda koristi se za:

- pripremu planova za zaštitu voda i organiziranje njihova provođenja,
- praćenje i utvrđivanje kakvoće voda i poduzimanje mjera za njihovu zaštitu i
- financiranje gradnje magistralnih građevina javne odvodnje otpadnih voda, i to:

glavnih kolektora, crpnih stanica, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, ispusta u prijamnik i građevina za obradu mulja nastalog u procesu pročišćavanja te građevina kanalizacijske mreže.

Prihod od naknade za zaštitu voda koristi se prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama na državnom području Republike Hrvatske.

Članak 95.

Odredbe članka 23. točke 3., članka 24. stavka 1. točke 3., članka 25. stavka 2. koja upućuje na odredbu članka 23. točka 3. i članka 28. stavka 3. ovoga Zakona stupaju na snagu 1. siječnja 2015.

Do stupanja na snagu odredaba iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi odredbe članka 9. do 11., članka 31., članka 41. stavka 1., članka 42. stavka 2., članka 45. i članka 46. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (»Narodne novine«, br. 107/95., 19/96., 88/98. i 150/05.) u cijelosti, odnosno u dijelu koji se odnosi na obračun i naplatu naknade za korištenje voda od osoba priključenih na sustav javne vodoopskrbe (potrošači).